

Bazı kisvelerin geyilemeyeceğine dair kanun lâyihası ve Dahiliye encümeni mazbatası (I/1138)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/3229

26-XI 1934

T. B. M. M. Yüksek Meclisine

Bazı kisvelerin geyilemeyeceğine dair Dahiliye Vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetine 25-XI-934 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte Yüksek huzurlarına sunulmuştur.

Başvekil
I. İnönü

Esbabı mucibe

Din ile Devletin ayrılığını ve dinî akidelerin Devlet hayatı haricinde sırf vicdanî bir mahiyette kalıp memleketin Devlet hayatında dinin hiç bir tesiri olmamasını yani lâyiklik esasını inkılâbın ve rejimin ana umdesi tanınmış olan Cümhuriyet Hükûmeti bu yolda attığı adımların tabii bir netice ve icabı olarak ruhanîlerin dinî kıyafetlerini ancak âyinler esnasında taşıyıp âyinler haricinde her hangi bir ferdin taşıyabileceği kıyafetlerde bulunması hususunu lüzumlu görmüş ve bu gayenin temini için bağlı kanun lâyihasını Büyük Meclise sunmuştur. Sunulan lâyihada izcilik, sporeculuk, avcılık gibi maksatlar için kanunen vücuduna izin olan toplulukların kıyafetlerinin Hükümetçe muayyen tiplere tâbi tutulması ve böyle toplulukların ve efradın ecnebi siyaset, askerlik milis kıyafetlerini andırır kıyafetleri ve alâmetleri taşıyamamaları ve memlekete misafir olarak gelecek ecnebi teşekküllerin ziyaretlerinin müsaadeye tâbi tutulması ve memuren yahut ruhsatlı olarak Türkiyede bulunan ecnebi kara, deniz ve hava kuvvetleri mensuplarının resmî kıyafetlerini taşıyabilmeleri hususunun dahi Hükümetçe tanzim ve tayin edilmesi de düşünülmüştür.

Lâyihanın ruhanî kıyafetlere dair olan birinci maddesinden maksat ne olduğu yukarıda da arz edilmiş ve Cümhuriyet Hükûmetinin bu hükmü kabul etmekte teşkilâtı esasiye kanunumuzla müeyyet ve akalliyetler için de ayrıca hususî hükümlerle tanınmış olan ve esasen Türk inkılâbının ana umdelerinden bulunan vicdan serbestisi hakkını tahdit yolu bir müdahale mevzu bahis olmayıp bu hüküm ile takip edilen gaye bilâkis vicdan hürriyetini takviyeye matuftur, çünkü ehemmiyetsiz kıyafet müsavatsızlıkları dolayısıyla memleket amme nizamını muhal olabilecek ihtimallerde halkın huzur ve sükûnunu korumaktan ve Türkiyede yan yana yaşayan insanların birbirlerine karşı medenî ve insanî saygılarla yaşayabilmelerini ve her türlü soğukluk ve geçimsizlik bahanelerinin bertaraf edilmesini teminden ibarettir. Binaenaleyh bu kanunun hedefi Cümhuriyetin sınırları içinde yaşayan insanların herhangi din ve mezhebe mensup olurlarsa olsunlar serbestii vicdan hususunda tam bir müsavata mazhariyetlerini ekseriyetten olsun, akalliyetten olsun, yabancı bulunsun, yerli olsun Türkiyede vicdanî hürriyetin lüzumsuz bir kasru tahdidi asla düşünülmeksizin Türkiyede herkesin dinî hürriyetin tazimi hususunda müsavat üzere nizamı ammenin icaplarına tâbi tutulmasını temin etmektedir.

Bu müsavatı ve lâyiklik umdenizi rencide etmeyecek surette ancak 1 nei maddenin ikinci fık-

rası ile her mezhebe hürmetkârlık nişanesi olmak üzere teklif ettiğimiz mahdud ve muvakkat müsaade usulünü kabulde bir mahzur görmemekteyiz.

Teşekküllerin kıyafetlerini tanzim hususunda değince memleketimizde günden güne inkişaf etmekte olduğu memnuniyetle görülen spor faaliyetleri ile kanunen mübah diğer toplulukların faaliyetlerinden millî birliği ve millî hissiyatı incitici gösterişlerle ve alelhusus eenebi siyaset ve emperyalistlik ve askerlik teşekkülleri ile iltibasî alâmet ve kıyafetleri taşıyan teşekküllerin burada görünmelerinden hatta bilmeyerek ve istemeyerek dahi olsa bile esef verici aksülâmeler ile amme nizamını ihlâl edecek vaziyetlere nihayet verip ilerisi için de daha müessesef neticelerin hudusuna mâni olmaktan ibarettir. Millî birliği ve millî duyguyu incitip tahrik edici kıyafetlerin ve alâmetlerin taşınmasını menetmekle ve eenebi teşekküllerile iltibasî kıyafet ve alâmetlerin memlekette serbestliğine mâni olmakla Cümhuriyet Hükûmeti en tabii ve en lüzumlu zabıta tedbirlerinden sayılacak hükümler koymuş olduğuna kanidir. Binaenaleyh bu kısım hükümlerin dahi pek lüzumlu zabıta tedbirlerinden addedilmesini Hükûmetimiz Büyük Millet Meclisinden ehemmiyetle rica etmektedir. Bu tedbirler Türkiyede teşekkülû kanunen caiz olan ve Türkiye kanunlarının himaye ve muaveneti kendilerine daima açık bulunan her türlü kanunî teşekküllerin vücut ve faaliyetlerini engellemek maksadından katiiyen uzaktır. Mâksat millî birliği incidici ve millî duyguyu tahrik ve iğzab edici vaziyetlere mâni olmaktır. Kanunun birinci ve ikinci maddelerindeki hükümlerin tatbikini neşri tarihinden itibaren üç ay sonraya bırakılmaktan maksat dahi alâkadarların yani hükümlere vaziyetlerini uydurabilmeleri için muhtaç oldukları tedarikler ve tedbirler hususunda ağır ve sıkışık vaziyetlere düşmemelerini ve geniş geniş yeni kanunun hükümlerine vaziyetlerini uydurmalarını mümkün kılmaktır.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/1138

Karar No. 13

3 - XII - 1934

Yüksek Reisliğe

Bazı kisvelerin geyilmeyeceğine dair Dahiliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25 - XI - 1934 tarih ve 6/2329 sayılı tezkeresi encümenimize verilmiş olmakla okundu ve iş hakkında konuşuldu.

Bu bapta Hükûmetce beyan olunan sebeplere iştirak eden encümenimiz kanun lâyihasını aynen kabul ederek müstacelen ve tercihan konuşulmak üzere Ulu heyetin tasvibine arzına karar vermiştir.

Dahiliye E. R.	R. V.	M. M.	Kâ.
Tekirdağ	Tekirdağ	Çanakkale	Kütahya
Cemil	M. Faik	Şükrü	Memed
Aza	Aza	Aza	
Şebn Karahisar	Giresun	Ordu	
Vasfi Raşid Sevig	Münir Akkaya	Ahmet İhsan	

Aza	Aza	Aza	
Ordu	Samsun	Amasya	
İsmail Camaş	Zühtü	İsmail Hakkı	
Aza	Aza	Aza	
Bursa	Adana	Muş	
Eman Fikri	Hilmi	Hasan Raşit	
Aza	Aza	Aza	Aza
Trabzon	Zonguldak	Zonguldak	Samsun
F. Özyer	Habil	Rifat Vardar	Zühtü
Aza	Aza	Aza	
Çorum	Amasya	Adana	
İ. Kemal Alpars	Esat	Ali Münif	
Aza		Aza	
Antalya		Zonguldak	
Rasih		B. Vardar	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bazı kısvelerin giyilemeyeceğine dair kanun

MADDE 1 — Her hangi din ve mezhebe mensup olurlarsa alsunlar ruhanîlerin mabet ve âyinler haricinde ruhanî kisve taşımaları yasaktır.

Hükümet her din ve mezhepten münasib göreceği yalnız bir ruhaniye mabet ve ayin haricinde dahi ruhanî kıyafetini taşıyabilmek için muvakkat müsaadeler verebilir. Bir müsaade müddetinin hitamında onun aynı ruhanî hak-kında yenilenmesi veya bir başka ruhaniye verilmesi caizdir.

MADDE 2 — Türkiyede kanuna tevfikân teşekkül etmiş ve edecek olan izcilik ve sporculuk gibi topluluklar ve cemiyet ve kulüb gibi heyetler ve mektepler mahsus kıyafet, alâmet ve levazım taşımak istedikleri zaman yalnız nizamname veya talimatname ile muayyen tiplere uygun kıyafet, alâmet ve levazım taşıyabilirler.

MADDE 3 — Türkiyede bulunan Türklerin ve yabancıların, yabancı memleketlerin siyaset, askerlik ve milis teşekkülleri ile münasebetli kıyafet ve alâmetlerini ve levazımını taşımaları yasaktır.

MADDE 4 — Ecnebi teşekkül mensuplarının kendi kıyafet, alâmet ve levazımları ile Türkiyeyi ziyaret etmeleri, İcra Vekilleri He-

yetince tayin olunacak mercilerin müsaadesine tâbidir.

MADDE 5 — Türkiye Devleti nezdinde memur bulunmaların kıyafetleri beynelmilel meri âdetlere tâbidir.

Müsaadei mahsusa ile gelen yabancı memleketler kara, deniz, hava kuvvetlerine mensup kimselerin resmî uniformalarını nerelerde ve ne zaman taşıyabilecekleri İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tayin olunur.

MADDE 6 — Bu kanunun tatbik suretini gösterir bir nizamname yapılır.

MADDE 7 — Birinci maddenin hükümleri bu kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay sonra ve diğer maddelerin hükümleri kanunun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 8 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>		<i>Zekâi</i>
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>Fuat</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Abidin</i>	<i>Ali</i>	<i>Celâl Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis Erkmén</i>